

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ-4101-07-03/2012
P/12/169

Rzeszów, września 2012 r.

Pan

Roman Strokoń

Powiatowy Lekarz Weterynarii

w Jarosławiu

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r., poz. 82), zwanej dalej ustawą o *NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła kontrolę, w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Jarosławiu (Inspektoracie), w zakresie sprawowania nadzoru weterynaryjnego nad przestrzeganiem przez producentów żywności standardów weterynaryjnych w województwie podkarpackim w latach 2009 – I połowa 2012 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 10 sierpnia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o *NIK*, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o *zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. Nr 227 poz. 1482 ze zm.), zwanej dalej *ustawą nowelizującą*, przekazuje Panu Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia sprawowanie, przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Jarosławiu (Powiatowego Lekarza), nadzoru nad przestrzeganiem – przez producentów żywności – standardów weterynaryjnych w latach 2009 – I półrocze 2012 r.

Ocena ta uzasadniona jest następującymi ocenami cząstkowymi:

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia proces rejestracji i zatwierdzania zakładów produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego.

W kontroli ustalono, że Powiatowy Lekarz w latach 2009 – 2012 (I półrocze), stosownie do przepisu art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o *produktach pochodzenia zwierzęcego* (Dz. U. z 2006 r., Nr 17, poz. 127 ze zm.), zwanej dalej ustawą *oppz*, prowadził rejestr zakładów i wykazy podmiotów podlegających rejestracji oraz wykaz zakładów zatwierdzonych. W 2009 r. zarejestrowane były 93 zakłady, w tym: 19 zakładów zatwierdzonych, w 2010 r. – 102, w tym: 22 zatwierdzone, w 2011 r. – 107, w tym: 20 zatwierdzonych, a w I półroczu 2012 r. – 104 zakłady, w tym: 20 zatwierdzonych.

W latach 2009 – 2012 (I półrocze) Powiatowy Lekarz wydał 13 decyzji w sprawach: wpisu zakładów do rejestru, ich zatwierdzenia lub wykreślenia. Zawierały one elementy, wymagane przepisem art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.).

Decyzje w sprawach wpisu zakładów do rejestru, jak też decyzje w sprawach zatwierdzenia zakładów, stanowiły podstawę wpisu tych zakładów do rejestru i wykazów. Decyzje te zostały wydane na podstawie wniosków, zawierających elementy, o których mowa w art. 21 ust. 2 i 3 ustawy *oppz*, złożonych – przez podmioty ubiegające się o rejestrację – w terminach, określonych w art. 21 ust. 1 tej ustawy. Do wniosków dołączone były odpisy z Krajowego Rejestru Sądowego lub zaświadczenia z ewidencji działalności gospodarczej.

Powiatowy Lekarz, wydając decyzje w sprawach wpisu zakładu do rejestru, jego zatwierdzenia lub warunkowego zatwierdzenia, nadawał podmiotom wnioskującym weterynaryjny numer identyfikacyjny, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. w *sprawie sposobu ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego* (Dz. U. Nr 173, poz. 1178).

Powiatowy Lekarz przed wydaniem decyzji w sprawach zatwierdzenia zakładów – każdorazowo przeprowadzał kontrole w tych zakładach, stosownie do wymogów art. 31 ust 2 lit b rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w *sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt* (Dz. Urz. UE L 191 z 30.04.2004, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200, ze zm.).

Rejestr i wykazy, prowadzone przez Powiatowego Lekarza, zawierały informacje, o których mowa w § 2 i § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 września 2010 r. *w sprawie rejestru zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego, lub wprowadzających na rynek te produkty oraz wykazów takich produktów* (Dz. U. Nr 187, poz. 1258). Informacje te, stosownie do przepisu art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy *oppz.*, przekazywane były Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

W kontroli ustalono, że w latach 2010 - 2011 Powiatowy Lekarz dokonał wykreślenia – z rejestru – dwóch zakładów. O faktach tych nie powiadomił wojewódzkiego inspektora inspekcji handlowej oraz państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, czym naruszył przepis art. 22 ust. 1 pkt 2 ustawy *oppz.*

W badanym okresie, Powiatowy Lekarz nadał 4 podmiotom uprawnienia do produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego na rynek państw trzecich. Uprawnienia te zostały nadane w drodze decyzji administracyjnych, wydanych w terminach określonych art. 21a ust. 5 ustawy *oppz.*, a informacje o tych uprawnieniach umieszczone zostały w prowadzonym rejestrze.

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia prowadzony przez Powiatowego Lekarza nadzór nad producentami żywności.

Ustalono, że – w celu wykonywania ustawowych zadań, związanych z nadzorem nad producentami żywności – w Inspektoracie powołano Zespół ds. bezpieczeństwa żywności, pasz oraz ubocznych produktów. W zespole tym zatrudnionych było 6 pracowników, a do ich zadań należało m.in. sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymogami weterynaryjnymi przy ich produkcji.

W kontroli ustalono, że Powiatowy Lekarz w badanym okresie, wydał 4 decyzje w sprawie zatwierdzenia projektów technologicznych zakładów produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego. Decyzje te wydawane były z zachowaniem terminu, określonego w art. 19 ust. 2 ustawy *oppz.*, tj. w 30 dni od daty złożenia stosownego wniosku.

Stwierdzono, że jeden z ww. wniosków nie zawierał informacji o planowanej wielkości produkcji, wymaganej przepisem art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy *oppz.* Powiatowy Lekarz wydał decyzję, mimo iż – stosownie do art. 64 § 2 *Kpa.* – należało wezwać wnioskodawcę do

usunięcia braków w terminie 7 dni, z pouczeniem, że ich nieusunięcie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.

Pozostałe wnioski o zatwierdzenie projektów technologicznych, zawierały informacje o zakresach i wielkościach planowanych produkcji oraz rodzajach produktów, które mogą być produkowane w tych zakładach.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wyznaczanie przez Powiatowego Lekarza lekarzy weterynarii – niebędących pracownikami Inspektoratu – do wykonywania czynności, o których mowa w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o *Inspekcji Weterynaryjnej* (Dz. U. z 2010r. Nr 112 poz. 744 ze zm.), zwanej dalej ustawą o IW.

Powiatowy Lekarz – do powyższych czynności – w 2009 r. wyznaczył 28 takich osób, w 2010 r. – 24, w 2011 r. – 23, a w I półroczu 2012 r. – 19 osób. Wyznaczanie lekarzy odbywało się w drodze decyzji, które stanowiły podstawę do zawarcia stosownych umów. Określano w nich zakres, termin oraz miejsce wykonywania określonych czynności, a także wysokość wynagrodzenia i termin zapłaty. Wynagrodzenia za wykonane czynności, ustalane były w umowach według przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2004r. w *sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywane czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii* (Dz. U. 178, poz. 1837 ze zm.), i zgodnie z tymi umowami wypłacane.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Inspektoratu w zakresie planowania i prowadzenia kontroli u producentów żywności.

W kontroli ustalono, że wszystkie zakłady zatwierdzone – ujęte w wykazach – planowano objąć kontrolą conajmniej raz w roku. W badanym okresie podstawę planowania kontroli w zakładach stanowiły kategorie oceny ryzyka, zawarte w Instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii nr GIWbż -500-2/11 z dnia 1.09.2011 r. „w *sprawie określenia na podstawie analizy ryzyka częstotliwości kontroli podmiotów sektora spożywczego objętych urzędowym nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej*”. Zgodnie z tą Instrukcją, szacowano stopień ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w poszczególnych zakładach, działających na terenie właściwości Inspektoratu.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Powiatowego Lekarza, podjęte po otrzymaniu informacji o nieprawidłowościach, które wystąpiły w podmiotach przez niego nadzorowanych.

W badanym okresie Powiatowy Lekarz otrzymał 2 takie informacje – od osoby fizycznej oraz z systemu RASFF. Po wpłynięciu powiadomienia od osoby fizycznej, w tym samym dniu podjęto czynności kontrolne, które potwierdziły istnienie nieprawidłowości w jednym z zakładów. Właściciela zakładu zobowiązano do natychmiastowego usunięcia tej nieprawidłowości, a kontrola sprawdzająca – przeprowadzona w dniu następnym – wykazała, że polecenie to zostało wykonane.

Po otrzymaniu informacji z systemu RASFF, Powiatowy Lekarz tego samego dnia wydał decyzję administracyjną, w której zakazał wprowadzania do obrotu wadliwego produktu, nakazał jego wycofanie z obrotu oraz nakazał wdrożenie procedur sanitarnych i podjęcie działań, zapewniających bezpieczeństwo żywności we wskazanej firmie. Na zakład ten Powiatowy Lekarz nałożył też karę pieniężną, za niespełnienie kryteriów mikrobiologicznych.

Ponadto, Powiatowy Lekarz przeprowadzał kontrole doraźne na zlecenie Głównego Lekarza Weterynarii i Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, w zakresie wykorzystania suszu jajecznego, soli wypadowej oraz obecności dioksyn w mięsie wieprzowym. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości, a ich wyniki zostały przekazane organom zlecającym.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania, podjęte przez Powiatowego Lekarza w związku ze stwierdzeniem 2 przypadków wprowadzania na rynek produktów pochodzenia zwierzęcego, pozyskanych od zwierząt – lub ze zwierząt – przed upływem karencji środka leczniczego, podanego zwierzętom.

Powiatowy Lekarz, po uzyskaniu informacji wskazującej na możliwość wystąpienia nieprawidłowości, pobrał – i przesłał do badania – próby podejrzanych produktów. Po otrzymaniu informacji, potwierdzającej występowanie w tych produktach środka leczniczego, nakazał zniszczenie kwestionowanych produktów, właściciela zakładu ukarał mandatem karnym oraz objął zakład wzmożonym nadzorem.

Analiza dokumentacji, dotyczących kontroli przeprowadzonych w 5 największych zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego wykazała, że podmioty te – w badanym okresie – objęto łącznie 41 kontrolami.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, które mogły mieć bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo żywności, Powiatowy Lekarz wydawał decyzje nakazujące ich usunięcie, wyznaczając jednocześnie termin wykonania tych decyzji. W sytuacjach, gdy stwierdzone nieprawidłowości miały mniejszy wpływ na produkowaną żywność, wnioski i zalecenia – dotyczące ich usunięcia – formułowane były bezpośrednio w protokołach kontroli. W trakcie kontroli sprawdzających lub podczas następnych kontroli okresowych badano realizację wydanych decyzji oraz zaleceń i wniosków pokontrolnych.

3. W badanym okresie, Powiatowy Lekarz wydał zgodę na wykonywanie dodatkowego zajęcia, jednemu pracownikowi. Osoba ta, zatrudniona w Inspektoracie na stanowisku informatyka, nie wykonywała czynności kontrolnych.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia pobieranie i egzekwowanie przez Powiatowego Lekarza, w 2011 r., opłat naliczanych za czynności, wymienione w art. 30 ustawy o IW.

W kontroli ustalono, że w 2011 r. pobrane zostały opłaty w łącznej wysokości 1.858.116,83 zł, z czego kontrolą objęto kwotę 905.623,65 zł, pobraną od jednego podmiotu.

Ustalono, że wysokość tych opłat została ustalona w oparciu o stawki określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w *sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej* (Dz. U. z 2007 r., Nr 2, poz. 15). Pobrane opłaty odprowadzane były na rachunek dochodów budżetu państwa w terminach określonych przepisem § 4 ust 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. w *sprawie szczególnego sposobu wykonania budżetu państwa* (Dz. U. nr 245, poz. 1637).

W kontroli ustalono, że zaległości z tytułu naliczonych opłat za czynności, o których mowa w art. 30 ustawy o IW, na koniec 2011 r. wynosiły 3.843,17 zł. Zostały one uregulowane do dnia 17 stycznia 2012 r., po telefonicznych wezwaniach pracowników Inspektoratu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 2 ustawy o *NIK*, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy *nowelizującej*, wnosi o:

1. zapewnienie przekazywania państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu oraz wojewódzkiemu inspektorowi inspekcji handlowej, informacji o dokonanych skreśleniach zakładów – z prowadzonych wykazów i rejestru – stosownie do przepisu art. 22 ust 1 pkt 2 ustawy *oppz*.
2. podejmowanie działań, przewidzianych w art. 64 § 2 *Kpa*, w sytuacjach, gdy wnioski o zatwierdzenie projektów technologicznych zakładów produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego, nie spełniają wymogów, określonych w art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy *oppz*.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o *NIK*, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy *nowelizującej*, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Powiatowemu Lekarzowi prawo zgłoszenia, do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o *NIK*, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy *nowelizującej*, oczekuje od Pana Powiatowego Lekarza przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o *NIK*, w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 czerwca 2012 r. w związku z art. 2 ustawy *nowelizującej*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.